

EXCURSIÓ

À

ARGENTONA Y BURRIACH.

17 DE FEBRER DE 1878.

Nos reunírem en la estació del ferro-carril de Fransa, línea del litoral, lo Sr. Arabia y l'infrascrit:

Ab lo fi d'aprofitar lo temps, al arribar á Argentona creguérem lo més oportú dirigirnos á can March de la Pujada, prop d'Orrius. L'objecte principal de dirigirnos hi era pera ampliar las novas referents á la existencia en aquell lloch de documents que poguéssen interessarnos; mes, per desgracia, lo propietari era fora; havia anat cap á Orrius, y sols hi havia lo masover, que no mes pogué mostrarnos lo quadro de Sant Pere y los sepulcres de que ja vos vaig donar coneixement. Lo tant mentat quadro, per la part de ropatges se ressent de la época (SEGLE XVII ó XVIII), mes lo dibuix de la expressiva testa y las mans son dignas d'una obra clàssica.

Que á n' aquella casa hi resta moblatge digne d'atenció, no sols es probable, sino que no 'n tinch dupte; mes tant sols nos fou fácil veure duas arcas que á ben segur per-

tanyen al segle XVI y XVII, tenint la última lo següent monograma :

— MARCH — IHS — FRANCO —

La altra, en sa senzillesa, sols mostra los senyals d'haver contingut escuts gòtics que alguna mà profana degué arrancar. Los documents tampoch nos fou possible veurels per la esmentada rahó de trobarse l'amo fora.

Respecte á qui hauria pertenescut aquell casal junt ab la propera capella, ó mes bé temple, que 'ns havian dit esser dels templaris, y mes tart d'una altra ordre religiosa, es molt duptós; ja perque pertany l'arquitectura d'aquella, al segle XIV; ja perque l'escut que resta damunt de la porta del casal no es ni de molt lo d'aquella célebre milícia; y així meteix perque en la mentada arca del segle XVII pot ben interpretar-se la inscripció del següent modo: JESUS. FRANCISCO. MARCH., apellido del actual propietari, qual familia, segons consta en los documents de la parroquia de Sant Julià d'Argentona, se troba resident allí desde 'ls segles XIV ó XV; ab tot lo qual crech que es destituit lo fonament d'aytal nova.

Tornàrem dret á Argentona després d'haver contemplat un bell rató la capella, rublerta d'eura venerable, al costat de quals parets están, cuberts de pedras, los esqueletos que reposavan en los sepulcres, que avuy serveixen de planter de taronjers.

D'Argentona férem via dret á las imponentas runas del castell de Burriach, sentadas al bell cim d'una escarpada montanya, desde la qual tant es lo que pot admirarse, que l'home 's creu allí lo dictador de la naturalesa. No es pas pera mí la tasca de descriure lo panorama que s'exten desde 'l nevat Montseny fins als sorrerals de las

costas de Garraf, limitat per las blavas aigües del Mediterrani, que porta fins allí son remoreig; ni tampoch la *immensa catifa de verdor*, ni la *soletat d'eixas montanyas* á voltas interrompuda per la dolsa armonia del fluviol que dona entonació original á la natura, escampantse per la gemada vall; tot lo qual es follia descriurho quan tan magistralment ho feu lo qüasi ignorat poeta Joseph Fontaner.

D'aquell soberch castell del segle xiv restan avuy bona part de sos murs, fondas sitjas, una capella, adjunct á la que hi ha bons panys de parets contenint una original y *atrevida finestra*. Lo mes ben conservat es una torra circular, encara intacta, tenint per obertura un sever fines-tral á dotze palms d'alsaria, qual conjunt ofereix un bellissim cop de vista ab tot y no tenir sas pedras prou marcat lo colorit del temps. Lo toch de las campanas del vehí poble de Cabrera té un eco sobradament sinistre en l'interior de la mentada torra, que tal volta haurá contribuit á propagar entre la senzilla gent dels encontorns lo esser dit castell habitat per personatjes fantástichs.

Acabat d'haver tret diferents cróquis del castell, emprenguérem altra volta lo camí envers Argentona, ahont no'ns fou possible fer res, tant per falta de temps, com per esser en aquells moments que á la iglesia's reunia lo poble al brandar de la campana pera implorar benéfica pluja. Sols nos fou possible veure algunas finestras góti-cas en algunas casas de la població, y copiar la fetxa de la consagració de la iglesia, que es la de 1592.

Era tart y nos fou precís dirigirnos á Mataró pera tornar á Barcelona.

EUDALT CANIBELL.